

HORIZONTAL FACILITY ZA ZAPADNI BALKAN I TURSKU

MEHANIZAM ZA KOORDINACIJU EKSPERTIZA

Osnaživanje pravde

Suzbijanje korupcije, privrednog kriminala i pranja novca

Borba protiv diskriminacije i zaštita prava ranjivih grupa

Promovisanje i zaštita slobode izražavanja i slobode medija

Mehanizam za koordinaciju ekspertiza

Sufinansira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Sufinansira i
implementira Vijeće Evrope

Program *Horizontal Facility* je zajednička inicijativa Evropske unije i Vijeća Evrope, koja ima za cilj pružanje podrške korisnicima na Zapadnom Balkanu i Turskoj, kako bi ostvarili svoje reformske agende i uskladili se sa evropskim standardima u oblastima ljudskih prava, vladavine prava i demokratije. To je i prioritet u procesu proširenja EU.

Program, koji teče od 2016. godine, zasnovan je na već ostvarenim rezultatima programa, u ključnim oblastima: osnaživanje pravde, suzbijanje korupcije, privrednog kriminala i pranja novca, borba protiv diskriminacije i zaštita prava ranjivih grupa (uključujući LGBTI osobe, manjine i Rome) i promovisanje i zaštita slobode izražavanja i slobode medija.

Horizontal Facility podržava svoje korisnike kroz primjenu pristupa koji uključuje dvije komponente:

- ▶ tehničku saradnju, prilagođenu potrebama svakog korisnika radi unapređenja usklađenosti sa evropskim standardima i
- ▶ pružanje *ad hoc* savjeta i ekspertize, kao odgovor na zahtjeve korisnika za zakonodavnom analizom i sa njom povezanom podrškom, kroz **Mehanizam za koordinaciju ekspertiza (ECM)**.

ŠTA JE MEHANIZAM ZA KOORDINACIJU EKSPERTIZA?

■ Mehanizam za koordinaciju ekspertiza (ECM) je instrument pomoću koga Vijeće Evrope pruža zakonodavnu ekspertizu i savjete u pogledu kreiranja sektorskih politika, odgovarajući tako na zahtjeve koje podnesu korisnici. Dio je **programa Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku** (u daljem tekstu: **Horizontal Facility**).

KOJA JE OBLAST DJELOVANJA MEHANIZMA ZA KOORDINACIJU EKSPERTIZA?

■ Mehanizam obuhvata stručne savjete o pitanjima koja se odnose na zakonodavstvo i javne politike, uključujući i ocjenu usklađenosti propisa i strateških dokumenata sa standardima Vijeća Evrope, u sljedećim oblastima:

- ▶ osnaživanje pravde
- ▶ suzbijanje korupcije, privrednog kriminala i pranja novca
- ▶ borba protiv diskriminacije i zaštita prava ranjivih grupa
- ▶ sloboda izražavanja i sloboda medija
- ▶ ustavna pitanja koja spadaju u nadležnost Evropske komisije za demokratiju putem zakona (poznatije kao Venecijanska komisija).

KO MOŽE DA PODNESE ZAHTJEV ZA DOBIJANJE STRUČNOG MIŠLJENJA U SKLOPU MEHANIZMA ZA KOORDINACIJU EKSPERTIZA?

■ Članovi i članice vlada, predsjednik/predsjednica parlamenta, šefovi ili šefice parlamentarnih komiteta, institucije ombudsmana ili nezavisne državne institucije korisnika programa *Horizontal Facility*, mogu da podnesu zahtjev za stručno mišljenje u sklopu Mehanizma za koordinaciju ekspertiza.

■ Osim toga, kada je riječ o pitanjima koja spadaju u oblast nadležnosti Venecijanske komisije, zahtjev za pružanje pomoći u okviru Mehanizma takođe mogu da podnesu i Evropska unija, kao i organi Vijeća Evrope (npr. generalni sekretar, Komitet ministara, Parlamentarna skupština i Kongres lokalnih i regionalnih vlasti). Pored toga, ustavni sudovi korisnika programa mogu podnijeti zahtjeve za izdavanje *amicus curiae* uputstava Venecijanske komisije.

KAKO SE FORMULIŠE I PODNOSI ZAHTJEV?

■ Zahtjevi se mogu podnijeti pismom, elektronskom poštom ili faksom generalnom sekretaru/generalnoj sekretarki Vijeća Evrope. Zahtjevi koji se odnose na ekspertsku pomoć Venecijanske komisije mogu se uputiti direktno predsjedniku/predsjednici Venecijanske komisije.

■ Poželjno je da zahtjevi sadrže što je moguće više detalja, uključujući naziv i vrstu zakonskog propisa ili dokumenta javne politike za koji se traži ekspertska pomoć, razloge zbog kojih se traži ekspertiza ili zbog kojih se mijenja zakonski propis ili javna politika, kao i predviđeni vremenski okvir za donošenje novog zakonskog propisa ili strateško-političkog dokumenta (odnosno za izmjene i dopune postojećeg), po dobijanju tražene ekspertize.

■ Po prijemu, zahtjeve će obraditi nadležna tela Vijeća Evrope. Iako Vijeće Evrope nastoji da što prije pruži traženu ekspertsku pomoć, konkretni vremenski okvir utvrđuje se u dogovoru sa organima koji podnesu zahtjev.

KOJI SU KRITERIJUMI ZA ODOBRAVANJE ZAHTEVA?

■ Zahtjev podnesen u okviru Mehanizma za koordinaciju ekspertiza mora da ispuni svaki od sljedećih kriterijuma:

- ▶ zahtjev mora da podnese neka od institucija spomenutih u prethodnom dijelu
- ▶ zahtjev mora da bude iz oblasti ekspertize Vijeća Evrope
- ▶ zahtjev mora da se odnosi na jednu od sljedećih tematskih oblasti: osnaživanje pravde, suzbijanje korupcije, privrednog kriminala i pranja novca, borba protiv diskriminacije i zaštita prava ranjivih grupa i sloboda izražavanja i sloboda medija
- ▶ zahtjev može da se odnosi na pitanja koja spadaju u nadležnost Venecijanske komisije
- ▶ zahtjev ne može biti podnesen u sklopu jednog od tekućih *Horizontal Facility* projekata

KOME TREBA UPUTITI ZAHTEJV?

■ Zahtjevi u okviru Mehanizma za koordinaciju ekspertiza mogu se poslati pismom, elektronskom poštom ili faksom generalnom sekretaru/generalnoj sekretarki Vijeća Evrope:

- ▶ Generalni sekretar Vijeća Evrope
Vijeće Evrope
F-67075 Strazbur Cedex, France – Fax: + 33 3 88 41 27 99
Website: www.coe.int/en/web/secretary-general/private-office

■ Zahtjevi u okviru Mehanizma za koordinaciju ekspertiza koji podrazumijevaju ekspertizu Venecijanske komisije mogu se poslati pismom, elektronskom poštom ili faksom i predsjedniku/predsjednici Venecijanske komisije:

- ▶ Predsjednik Venecijanske komisije
Vijeće Evrope
67075 Strazbur Cedex, France – Fax: +33 3 88 41 37 38
e-mail: venice@coe.int

Primjeri pružene podrške u okviru Mehanizma za koordinaciju ekspertiza i ostvareni rezultati

- ▶ U skladu sa **mišljenjem** Venecijanske komisije o nacrtu Zakona o finalizaciji tranzicionih procesa imovine i sa zahtjevima člana 1 Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, parlament **Albanije** je usvojio zakon u aprilu 2020. godine, efektivno rješavajući preostale probleme u vezi sa imovinskim pravima na poljoprivrednom zemljištu i pitanjima registracije.
- ▶ Venecijanska komisija je u **Mišljenju** na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću **Bosne i Hercegovine** dala više preporuka nadležnim organima u vezi sa novim odredbama i pozvala ih da odredbe Nacrta zakona učine preciznijim.
- ▶ Ministar pravde je zatražio **mišljenje** na nacrt revidiranih izmjena i dopuna Zakona o Tužilačkom vijeću **Kosova**. U naknadnoj odluci Venecijanske komisije istaknuto je da revidirani amandmani predstavljaju jasan i značajan napredak u poređenju sa prvobitnim nacrtom amandmana. Kao rezultat, Zakon br.08/L-136 o izmjenama i dopunama Zakona br. 06/L-056 o Tužilačkom vijeću Kosova je usvojen 14. aprila 2022. godine.
- ▶ Slijedom preporuka koje proizlaze iz **hitnog mišljenja** Venecijanske komisije na Nacrt izmjena i dopuna Zakona o Sudskom vijeću i sudijama, ministar pravde **Crne Gore** je zatražio **naknadno mišljenje** na revidirani Nacrt izmjena i dopuna Zakona o Sudskom vijeću i sudijama. Naknadna ekspertiza je potvrdila ukupnu pozitivnu ocjenu nacrt zakona i pozdravila novounijete izmjene.
- ▶ U **Sjevernoj Makedoniji**, Venecijanska komisija je dala **mišljenje** o Nacrtu zakona o vanrednom stanju, ističući da nacrt zakona ispunjava većinu centralnih zahtjeva koje je Venecijanska komisija postavila u svojim prethodnim mišljenjima i izveštajima. Venecijanska komisija je takođe pozdravila nacrt zakona, koji je predložio razumnu ravnotežu ovlaštenja u slučaju vanrednog stanja i predvidio zaštitne mjere koje ograničavaju izuzetna ovlaštenja Vlade, čime se definišu rješenja za oblasti koje nisu regulisane Ustavom.
- ▶ **Pravnu ekspertizu** za nacrt Zakona o rodnoj ravnopravnosti **Srbije** obezbijedilo je Odjeljenje za rodnu ravnopravnost Vijeća Evrope. Nakon revizije Nacrta zakona, pružena je naknadna pravna ekspertiza u kojoj se ocjenjuje u kojoj mjeri su prethodne preporuke uzete u obzir u revidiranom nacrtu, ali i analiziraju nove odredbe zasnovane na standardima rodne ravnopravnosti Vijeća Evrope i modelima zakona. Zakon o rodnoj ravnopravnosti Srbije, koji je prvi zakon koji se na sistematski način bavi pitanjem rodne ravnopravnosti u Srbiji, stupio je na snagu 1. juna 2021. godine, a u tekst Zakona je ugrađen dio preporuka Vijeća Evrope.

VIŠE INFORMACIJA

Koordinacioni tim programa Horizontal Facility
Direktorat za koordinaciju programa
Vijeće Evrope
Avenue de l'Europe F-67075 Strazbur Cedex, Francuska
Tel. +33 (0)3 88 41 20 00
E-mail: Horizontal.Facility@coe.int

Zajednički program Evropske unije i Vijeća Evrope „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku“ (Horizontal Facility III) je inicijativa za saradnju, koja traje od 2023. do 2026. godine. U okviru programa, aktivnosti će se sprovoditi u u Albaniji, Bosni i Hercegovini, na Kosovu*, u Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji i Turskoj. Pod okriljem programa se pruža podrška korisnicima u ispunjavanju reformskih agendi u oblastima ljudskih prava, vladavine prava i demokratije i usklađivanju sa evropskim standardima, što je prioritet u procesu proširenja EU.

**Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa, i u skladu je sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.*

Zemlje članice Evropske unije odlučile su da udruže svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile zonu stabilnosti, demokratije i održivog razvoja, zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode. Evropska unija poklanja posebnu pažnju razmjeni postignuća i vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica.

www.europa.eu

Vijeće Evrope je glavna organizacija za zaštitu ljudskih prava na kontinentu. Obuhvata 46 država članica, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Vijeća Evrope su potpisale Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum koji ima za cilj da zaštiti prava čovjeka, demokratiju i pravnu državu. Evropski sud za ljudska prava kontroliše implementaciju Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

Sufinansira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Sufinansira i
implementira Vijeće Evrope